



ABO Energy Suomi Oy
Jenni Kylmäaho
Itämerentori 2
00180 Helsinki

Lausunto Siikalatvan Uljuan tuulivoimahankkeen Natura-arvioinnista (Kivijärvi FI1104405, SPA)

Uljuan tuulivoimahankkeen hankealue on hankesuunnitelman 21.11.2024 mukaan pinta-alaltaan 5200 ha ja sijaitsee Siikalatvan kunnan kaakkoisosassa. Hankealue sijoittuu noin 1,5 km etäisyydellä Kivijärven Natura-alueesta pohjoiseen. Uljuan tuulivoimahankkeella suunnitellaan enintään 28 (VE 1) tai 22 (VE 2) uuden tuulivoimalan rakentamista.

Hankealueella tuotettu sähkö on tarkoitus siirtää valtakunnan verkkoon Fingrid Oyj:n suunnitteleman uuden, hankealueen länsipuolelle rakennettavan sähköaseman kautta. Tarkasteltava on kaksi reittivaihtoehtoa, joiden pituus on noin 12–13 km.

Natura-alue Kivijärvi on pinta-alaltaan 445 ha. Suojeluperusteena on 18 lintulajia. Kivijärvi on lintuvesiensuojeluohjelmassa luokiteltu valtakunnallisesti arvokkaaksi lintuvedeksi. Kivijärvellä pesii noin 100 parin loppikolonia. Järvellä on monipuolinen, vaikkakin parimääriltään pieni vesilintu- ja kahlaajalajisto. Natura-alueen uhatekijöiksi on mainittu rehevöityminen (luonnollinen) ja kasvilajien välinen kilpailu.

Suojelutavoitteena on alueella valitsevien lajien sekä niiden elinympäristöjen tilan säilyttäminen sekä niiden parantaminen ennallistamis- ja hoitotoimenpitein.

Natura-arviointi

Natura-arviointi on tehty lähtötietoselvityksen pohjalta, aineistona on ollut Natura-tietolomake, Metsähallituksen biotooppikuvioaineisto (2024), Lajitietokeskuksen tietokantatietoja 2024 ja Uljuan hankkeen luontoselvitykset.

Vaikutusmekanismit Natura-arvioinnin mukaan

Natura-arvioinnin mukaan suojeluperusteena olevaan linnustoon kohdistuva mahdollinen suora vaikutus on tuulivoimaloiden aiheuttama törmäyskuolleisuus. Lisäksi linnustoon voi kohdistua estevaikutusta sekä häirintävaikutusta muun muassa melun, visuaalisten ärsykkeiden ja reunavaikutusten lisääntymisen vuoksi. Habitaatin menetys, laadun huononeminen tai pirstoutuminen voivat vaikuttaa etenkin lajeihin, joiden elinpiiri ulottuu suoelinympäristön ulkopuolelle.

Voimajohtorakentamisen tyypillisiä luontovaikutuksia ovat luontotyyppien ominaispiirteiden muutokset leventyvän johtoalueen ja/tai uuden maastokäytävän puuston raivauksen myötä ja paikalliset kasvupaikkatyyppimenetykset pylväspaikoilla. Linnuston ja muun häiriöherkän lajiston kannalta voimajohtorakentamisen tyypillisiä vaikutuksia ovat rakentamisaikainen häiriövaikutus herkän lisääntymiskauden aikana, mahdolliset elinympäristöjen muutokset sekä linnuston törmäysriskin kasvu.

Vaikutukset suojeluperusteena olevaan linnustoon

Natura-arvioinnin mukaan hankkeesta aiheutuvat mahdolliset vaikutukset Natura-alueen suojeluperusteena olevaan linnustoon kohdistuvat laajalla alueella liikkuviin lajeihin Natura-alueen ulkopuolella tapahtuvien elinympäristömuutosten sekä estevaikutuksen ja törmäysriskin kautta. Tiivistelmä lajikohtaiset arvioinneista on esitetty seuraavassa taulukossa (Taulukko 1).

Taulukko 1. Tiivistelmä lajikohtaisista arvioinneista.

Laji	Arviointi VE1 vaikutuksista	Arviointi VE2 vaikutuksista
mustakurkku-uikku	ei vaikutusta	ei vaikutusta
laulujoutsen	ei vaikutusta	ei vaikutusta
jouhisorsa	ei vaikutusta	ei vaikutusta
heinätavi	ei vaikutusta	ei vaikutusta
lapasorsa	ei vaikutusta	ei vaikutusta
tukkasotka	ei vaikutusta	ei vaikutusta
ruskosuohaukka	vähäinen vaikutus	ei vaikutusta
sinisuohaukka	vähäinen vaikutus	ei vaikutusta
nuolihaukka	ei vaikutusta	ei vaikutusta
luhtahuitti	ei vaikutusta	ei vaikutusta
kurki	ei vaikutusta	ei vaikutusta
suokukko	ei vaikutusta	ei vaikutusta
jänkäkurppa	ei vaikutusta	ei vaikutusta
liro	ei vaikutusta	ei vaikutusta
pikkulokki	ei vaikutusta	ei vaikutusta
naurulokki	ei vaikutusta	ei vaikutusta

pyy	ei vaikutusta	ei vaikutusta
palokärki	ei vaikutusta	ei vaikutusta

Natura-arvioinnin mukaan hankevaihtoehdosta VE1 saattaa aiheutua ruskosuohaukalle ja sinisuohaukalle vähäistä haitallista vaikutusta. Ruskosuohaukka ja sinisuohaukka saalistavat pääasiassa avoimilla alueilla, joten arvioinnin mukaan on mahdollista, että Natura-alueella pesivät yksilöt käyttävät myös Ahvenjärvennevaa ja Turvakkonevaa saalistusalueenaan, jolloin VE1 mukaisia voimaloita sijaitsee Natura-alueen ja saalistusalueen välissä aiheuttaen lajeille mahdollisen törmäysriskin.

Yhteisvaikutukset Natura-arvioinnin mukaan

Natura-arvioinnin mukaan hankealueen lähellä ei sijaitse sellaisia hankkeita, joilla voisi olla yhteisvaikutuksia Natura-alueen suojeluperusteisiin.

Osa alueen pesimälajistosta voi kiertellä lähiseudulla muilla vastaavilla alueilla mm. ruokailemassa. Etäisyydet Kivijärveltä muihin tuulivoimahankkeisiin ovat niin suuret, ettei Uljuan tuulivoimahankkeella yksin tai yhdessä muiden hankkeiden kanssa katsota olevan merkittäviä yhteisvaikutuksia Kivijärven Natura-alueen linnustoon.

Vaikutusten lieventämistoimet

Natura-arvioinnin mukaan Natura-alueen suojeluperusteisiin kohdistuvat vaikutukset jäävät vähäisiksi, joten Natura-alueen suojelun kannalta ei ole esitetty tarvetta lieventäville toimenpiteille.

Vaikutukset Natura-alueen eheyteen Natura-arvioinnin mukaan

Natura-arvioinnin mukaan hankevaihtoehdoilla ei ole merkittäviä vaikutuksia Natura-alueen suojeluperusteena olevaan lajistoon ja sitä kautta Natura-alueen eheyteen. Tuulivoimahankkeen ei myöskään yksin tai yhdessä muiden lähialueen tuulivoimahankkeiden kanssa arvioida merkittävästi heikentävän Natura-alueen ekologista rakennetta ja toiminnallista kokonaisuutta.

Natura-arvioinnin johtopäätökset

Natura-arvioinnin mukaan suunniteltu tuulivoimahanke ei vaaranna lyhyellä tai pitkällä aikavälillä Kivijärven Natura-alueen koskemattomuutta. Alueella pesivien lintulajien reviireihin ja lähialueen parimääriin Uljuan hankkeella on korkeintaan vähäinen vaikutus. Tämän takia myöskään Natura-alueen tai Natura-alueverkoston eheydelle ei arvioida aiheutuvan merkittäviä vaikutuksia.

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen lausunto

Natura-arvioinnin tarkoituksena on luoda riittävä tiedollinen pohja hankkeen Natura 2000 -alueeseen kohdistuvien vaikutusten arviointiin. Arviointi on luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdan ja luonnonsuojelulain (9/2023) 35 § 1 momentin mukaan tehtävä asianmukaisella tavalla. Luonnonsuojelulain 39 §:n mukaan viranomaisen ei saa myöntää lupaa hankkeen toteuttamiseen eikä hyväksyä tai vahvistaa suunnitelmaa, jos 35 §:n 1 ja 2 momentissa (aiemmassa luonnonsuojelulaissa 65 §) tarkoitettu arviointi- ja lausuntomenettely osoittaa hankkeen tai suunnitelman merkittävästi heikentävän niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty tai on tarkoitus sisällyttää Natura 2000 -verkostoon.

Euroopan komission luontodirektiivin 6 artiklan säännöksiä käsittelevässä ohjeessa (Euroopan komissio, Natura 2000 -alueiden suojelu ja käyttö 2019) todetaan asianmukaisesta arvioinnista seuraavaa: Tuomioistuimen mukaan asianmukaisen arvioinnin tulee sisältää täydellisiä, täsmällisiä ja lopullisia toteamuksia ja päätelmiä, joilla voidaan hälventää kaikenlainen perusteltu tieteellinen epäily ehdotettujen töiden vaikutuksista kyseessä olevaan alueeseen (EUTI asia C-304/05, 69 kohta).

ELY-keskus katsoo, että Natura-arvioinnissa on tunnistettu Kivijärven Natura-alueen luontoarvot, ja arviointi on suoritettu sen suojelun perusteena oleville luontodirektiivin mukaisille lajeille.

Linnuston osalta arvioinnissa on tunnistettu tuulivoimaloiden aiheuttamien vaikutusten mekanismit riittävällä laajuudella, ja vaikutusten arviointia tukemaan on käytetty aiheesta tehtyjä tutkimuksia. Arviointi on tehty asiantuntijatyönä, eikä siinä ole hyödynnetty kvantitatiivisia menetelmiä esimerkiksi törmäysriskin tai melusta ja välkkeestä aiheutuvan häiriövaikutuksen arvioimiseen. Lajikohtaisissa arvioissa ei ole huomioitu lainkaan tuulivoima-alueesta aiheutuvaa häiriövaikutusta. Esitetyn perusteella ei siten voida poissulkea Kivijärven suojeluperustelajeihin kohdistuvaa häiriötä.

Natura-arvioinnissa on kerrottu käytetyn aineistona Uljuan hankkeen luontoselvityksiä. Maastoselvityksiä ei kuitenkaan ole tehty Natura-alueella eikä Natura-alueen linnuston osalta ole tehty seurantaa, jonka perusteella olisi saatu tietoa lintujen mahdollisista lentoreiteistä suhteessa hankealueeseen.

Linnustoon kohdistuvien vaikutusten arviointiin jää ELY-keskuksen näkemyksen mukaan epävarmuutta etenkin petolintujen osalta. Petolintujen on todettu Natura-arvioinnissa käyttävän mahdollisesti Ahvenjärvennevaa ja Turvakonnevaa saalistusalueenaan, jolloin hankevaihtoehdossa VE1 voimaloita sijoittuu Natura-alueen ja kyseisten saalistusalueiden väliin. Petolintuihin on arvioitu kohdistuvan vähäistä haittaa, sillä linnut väistävät voimaloita. ELY-keskuksen näkemyksen

mukaan arvio ei ole asianmukainen, koska se perustuu olettamuksiin. Arvion tueksi ei ole esitetty tutkimustietoa tai arvioitu lintujen törmäysriskiä.

Natura-arvioinnissa on esitetty, ettei lokkeihin arvioida kohdistuvan vaikutuksia ja arviointia on perusteltu sillä, ettei hankealueen suunnalla ole lajeille sopivia ruokailumaastoja. Arvioinnin tueksi ei ole esitetty faktatietoa kuten esim. linnustoseurantatietoa. Metsähallitus on antamassaan lausunnossa nostanut esiin esimerkiksi Siikajokilaaksossa sijaitsevan paljon naurulokin ruokailualueiksi sopivia peltoja kohtuullisen matkan päässä. Uljuan tuulivoimahankkeen lintuselvityksessä on havaittu hankealueen yli lentävän naurulokkeja ja pikkulokkeja. ELY-keskus katsoo, että Natura-arvioinnissa esitettyyn arvioon liittyy epävarmuutta ja yhtyy Metsähallituksen näkemykseen, että lокkien lentoreittejä olisi ollut tarpeellista seurata arvioinnin tueksi.

Suojeluperusteena oleva linnusto

Koska arviointia ei ole ELY-keskuksen näkemyksen mukaan ole laadittu asianmukaisesti, ei myöskään hankkeesta aiheutuvia todennäköisesti merkittäviä vaikutuksia voida arvioinnin perusteella luotettavasti poissulkea.

Yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa

ELY-keskus yhtyy Natura-arvioinnissa esitettyyn näkemykseen siitä, ettei tiedossa ole sellaisia hankkeita tai suunnitelmia, joiden kanssa todennäköisesti merkittäviä haitallisia vaikutuksia voisi syntyä.

Lievennystoimet

Arvioinnissa ei ole nähty tarvetta lieventäville toimenpiteille. ELY-keskus kuitenkin katsoo, että koska linnuston osalta tehty arviointi on osittain puutteellinen, ei lieventämistoimenpiteiden riittävyys voida ottaa täysin kantaa.

Natura-alueen eheys

ELY-keskus toteaa, että koska useiden lintulajien kohdalla tehtyyn arviointiin liittyy epävarmuutta ja puutteita, ei myöskään Natura-alueen eheyden osalta annettua arviota voida pitää täysin asianmukaisena. Täten arviointiin ei tältä osin voida ottaa luotettavasti kantaa.

ELY-keskuksen johtopäätökset Natura-alueelle aiheutuvista vaikutuksista

Linnuston osalta annettuun arviointiin liittyvien puutteiden ja epäselvyyksien vuoksi ELY-keskus toteaa, ettei arviointia voida pitää täysin asianmukaisena. Näin ollen arviointia on täydennettävä, mikäli kyseessä olevaa tuulivoimahankkeen hankevaihtoehtoa VE1 aiotaan

edistää. Täydennyksessä on huomioitava ELY-keskuksen edellä esille nostamat epäkohdat.

ELY-keskus muistuttaa, että Natura-arvioinnissa käytettävien hankesuunnittelutietojen tulee olla ajantasaisia. Mikäli hankesuunnitelma muuttuu Natura-arvioinnin valmistumisen jälkeen niin että muutos vaikuttaa Natura-arvioinnissa käytettyihin perusteisiin, on Natura-arviointi päivitettävä ja pyydettyä siitä uusi lausunto.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ylitarkastaja Antje Neumann ja ratkaissut yksikön päällikkö Eero Melantie. Ympäristöasiantuntija Aino Niemi ja ylitarkastaja Veli-Matti kangas ovat osallistuneet lausunnon valmisteluun. Sähköisen allekirjoituksen hyväksyntä on asiakirjan lopussa.

Tämä asiakirja POPELY/3894/2024 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument POPELY/3894/2024 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Neumann Antje 30.04.2025 15:13

Ratkaisija Melantie Eero 30.04.2025 15:16